

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่อง ทศนคติของผู้บริโภคต่อสารให้ความหวานพลังงานต่ำในกรุงเทพมหานคร มีวิธีการดำเนินการศึกษาในเรื่องขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ขอบเขตเนื้อหา ข้อมูลและแหล่งข้อมูล การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และระยะเวลาในการศึกษาดังนี้

ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษารั้งนี้ ทำการศึกษาทศนคติของผู้บริโภคต่อสารให้ความหวานพลังงานต่ำในกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาทศนคติรวม 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านสติปัญญา องค์ประกอบด้านท่าทีความรู้สึก และองค์ประกอบด้านพฤติกรรม รวมทั้งศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อทศนคติของผู้บริโภค สำหรับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ใช้ศึกษา ประกอบด้วยปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ปัจจัยด้านราคา ปัจจัยด้านการจัดจำหน่าย และปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด

ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

การศึกษารั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา โดยได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่สำคัญ 2 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามซึ่งรวบรวมโดยการเก็บข้อมูลภาคสนามจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้บริโภคและไม่บริโภคสารให้ความหวานพลังงานต่ำในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 ราย
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าจากหนังสือ ตำราวารสาร และการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง และวิธีสุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ศึกษา คือผู้บริโภคนครุฑในกรุงเทพมหานครซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 5,658,953 ราย (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2549 : ออนไลน์)

2. กลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดขนาดตัวอย่าง (Sample Size) จากการคำนวณโดยสูตรของ Yamane (ยูทช ไกยวรรณ, 2548 : 65 อ้างจาก Yamane, 1973 : 725) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% จะได้ขนาดตัวอย่างทั้งสิ้น 400 ราย และในการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) โดยรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้บริโภคสารให้ความหวานพลังงานต่ำ 200 ราย และผู้ไม่บริโภคสารให้ความหวานพลังงานต่ำ 200 ราย

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม(Questionnaire) ซึ่งสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาประกอบด้วย 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คำถามในส่วนนี้ใช้สำหรับรวบรวมข้อมูลที่เป็นลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และสถานภาพ

ส่วนที่ 2 ทศนคติของผู้บริโภคต่อสารให้ความหวานพลังงานต่ำ โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน

2.1 องค์ประกอบด้านสติปัญญา (ความรู้ความเข้าใจ) เป็นคำถามที่มีตัวเลือกวัดความรู้ โดยตัวเลือกนั้น ได้แก่ ถูก ผิด ไม่ทราบ

2.2 องค์ประกอบด้านท่าทีความรู้สึก (ความคิดเห็น) เกี่ยวกับส่วนประสมการตลาดของสารให้ความหวานพลังงานต่ำโดยมีลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตรวัดประมาณค่าตามแบบของไลเคิร์ต (Likert Scale) จำแนกระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วยเฉยๆ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้

ระดับความคิดเห็น	คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
เห็นด้วย	4
เฉยๆ	3
ไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1

2.3 องค์ประกอบด้านพฤติกรรม โดยใช้คำถามแบบมีตัวเลือก และปัจจัยในการเลือกข้อสารให้ความหวานพลังงานต่ำของกลุ่มผู้บริโภค โดยมีลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตรวัดประมาณค่าตามแบบของไลเคิร์ต (Likert Scale) จำแนกระดับความสำคัญของปัจจัยในการเลือกข้อสารให้ความหวานพลังงานต่ำออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยให้กลุ่มตัวอย่างแสดงระดับความสำคัญ ดังนี้

ระดับความสำคัญ	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

ส่วนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสารให้ความหวานพลังงานต่ำ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับขั้นตอนในการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาได้กำหนดขั้นตอนดังนี้

1. ทำการสร้างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้ครอบคลุมทุกประเด็น และให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจทาน
2. ทำการทดสอบแบบสอบถามที่ออกแบบ (Pretest) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 ชุด โดยแบ่งเป็นผู้บริโภคสารให้ความหวานพลังงานต่ำ 3 ชุด และผู้ไม่บริโภคสารให้ความหวานพลังงานต่ำ 3 ชุด
3. หลังจากตรวจสอบแก้ไขแบบสอบถามจนมีความสมบูรณ์ถูกต้อง ผู้ศึกษาจึงใช้เป็นเครื่องมือสำหรับรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ในการศึกษาครั้งนี้ได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และสถิติอ้างอิง รวมทั้งใช้วิธีนำเสนอข้อมูลในรูปตารางข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics)

สถิติเชิงพรรณนา เป็นหลักการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล นำเสนอข้อมูล และคำนวณค่าสถิติเบื้องต้น ซึ่งเป็นการอธิบายหรือบรรยายลักษณะของข้อมูลที่เก็บรวบรวม เป็นการ

1. สถิติร้อยละ (Percentage) เป็นสถิติแสดงการแจกแจงความถี่ของข้อมูล
2. สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) เป็นสถิติที่ใช้ในการวัดค่ากลางของข้อมูล

สถิติเชิงอ้างอิง (Inference statistics)

สถิติเชิงอนุมานเป็นสถิติที่นำมาใช้สำหรับการทดสอบสมมติฐานการศึกษา โดยสถิติเชิงอนุมานที่นำมาใช้ทดสอบสมมติฐานในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent-Sample t-Test) โดยก่อนที่จะทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากรทั้ง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกันและมีค่าความแปรปรวนเท่ากัน การพิจารณาว่าประชากรทั้งสองกลุ่ม มีค่าความแปรปรวนของข้อมูลแตกต่างกันหรือไม่ จะทำโดยการทดสอบค่าความแปรปรวนของข้อมูลด้วย F-test กรณีที่ค่าความแปรปรวนของข้อมูลแตกต่างกัน ($\text{sig} < 0.05$) แสดงว่าเป็น Equal Variances not Assumed กรณีที่ค่าความแปรปรวนของข้อมูลไม่แตกต่างกัน ($\text{sig} \geq 0.05$) แสดงว่าเป็น Equal Variances Assumed. (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2548 : 179)

2. การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวหรือแบบมีปัจจัยเดียว ใช้ทดสอบผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากรมากกว่า 2 กลุ่ม (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2548 : 239)

3. เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ (Multiple Comparisons) ใช้ในการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยแต่ละคู่ (Post Hoc Analysis) โดยวิธี LSD ของฟิชเชอร์ (Fisher's Least Significant Difference) จะทำการทดสอบเมื่อผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) มีนัยสำคัญทางสถิติ (ปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1) เพื่อทำการทดสอบว่ามีประชากรกลุ่มใดบ้างที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2548 : 242)

การวัดความคิดเห็นต่อส่วนประสมการตลาดของสารให้ความหวานพลังงานต่ำใช้เกณฑ์การแปลผลจากค่าเฉลี่ยในแต่ละระดับดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50	หมายถึง	เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50	หมายถึง	เฉยๆ
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การวัดระดับความสำคัญของปัจจัยในการเลือกซื้อสารให้ความหวานพลังงานต่ำ ของ
กลุ่มผู้บริโภคสารให้ความหวาน ใช้เกณฑ์การแปลผลจากค่าเฉลี่ยในแต่ละระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.51-5.00	หมายถึง	ระดับความสำคัญมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.51-4.50	หมายถึง	ระดับความสำคัญมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.51-3.50	หมายถึง	ระดับความสำคัญปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.51-2.50	หมายถึง	ระดับความสำคัญน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00-1.50	หมายถึง	ระดับความสำคัญน้อยที่สุด

ระยะเวลาในการศึกษา

การศึกษานี้ ใช้ระยะเวลา 7 เดือน ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2549 ถึงเดือน
พฤษภาคม พ.ศ. 2550 โดยทำการเก็บข้อมูลเดือนเมษายน พ.ศ. 2550

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved